

merő hetenkedés,
kolást vonhat maga

S MEGFEJTŐK.

XXVII. köt. 13-ik
fejtvény megfejtése:

s
a m
r i a
d ó
z

tték meg: Zsitvay
rolta, Kövér Gusztáv,
Margit és Egon, Hor-
ike, Guttman Klemi-
klós, Winkle Nándor,
t Izsa, Jacobovics Leó
ney Loránt, Borbély
szokolovits Iván, Kleer
r Palma, Révy Laczi.

köt. 12-dik számában
t utólag még beküld-
a Mariska és Heléna,
Hugó, Flesch Mihály,
ichtzeit Móricz, Bor-
ariska, László Ilonka,
esi, Wallerstein Laura

yság.

írvái javára: Antal
-ból vett szindarab
p 1 frt 20 kr.

mutatva a „Nemzet”
n.

gyen a kegyes ada-

Forgó bácsi.

sz., Athenaeum-épület.
omdai részv. társulat.

KIS LAP

TERUSKA. (Lásd a 250. lapon.)

A DACZOS TESTVÉREK.

— Beszélyke. —

NAGY sebbel-lobbal rontott be Miklós a tornácra, hol testvére, Kálmán, épen valami nagy munkába volt elmerülve. Annyira belemerült, hogy oda se figyelt volna Miklósrá, ha ez ugyancsak hangosan nem kiáltja:

— Kálmán, hol van a lapdád?

— Ott van a maga helyén.

— Bölcsen beszélsz! Mintha én azt tudhatnám, hol van a helye.

— Nem is szükséges tudnod.

— De igen, most nagy szükségem van a lapdára.

— Igazán? És ugyan miért?

— Bercziékkel ki akarunk menni lapdázni a mezőre és az én lapdám, tudod, a minap elveszett.

— Tudom. De mi közötök van az én lapdámhoz?

— No, talán csak ide adod egy órára, ha játszani akarunk?

— Nem adom biz' én. Az kellene még, hogy az én lapdámot vigyétek el, mikor én nem játszom.

— Hát jőjj te is, majd játszunk mindnyájan.

— Nekem most semmi kedvem lapdázni. A lapdámot pedig nem adom.

— De hát legyen eszed, Kálmán. Hiszen nem lesz semmi baja, vigyázni fogunk rá. Meglásd, nemsokára visszahozom.

— Nem hozod vissza, mert nem viszed el.

— Tehát csakugyan nem adod?

— Nem.

— Ez már gyönyörű dolog, mondhatom.

— Akár gyönyörű, akár nem, de ugyan. És most hagyj nekem békét, látod, hogy dolgom van.

— Látom, hogy valami haszontalansággal töltöd itt az időt.

— Semmi haszontalanság. Majd irigyelni fogod, ha készen lesz.

— Igazán? És ugyan mi lesz az? Szabad tudni?

— Oh szabad. Ez egy szép nagy sárkány lesz, a melyet ti nem tudtok összeróni.

— Sárkány? Annál jobb, majd mulatunk vele.

— Azaz hogy én mulatok vele. Ha sárkányt akartok eregetni, hát csak csináljatok magatok.

— Majd kezembe kapom én ezt a te hires sárkányodat és akkor jaj neki! Soha sem fog felröpülni.

— Csak azt próbáld!

— Majd meglátod, hogy meg is teszem. A ki még a lapdáját sem akarja kölcsön adni, annak majd mi adunk egy kis leczkét.

— Én pedig visszafizetek értte. Tudom hogy megkeserülsz.

— És én aztán meg tiszszerezen adom vissza, csak azért is. Majd meglátjuk, ki bánja meg inkább.

— Majd meglátjuk.

Ezzel a szép testvéri igérettel váltak meg. Szerencsésjőkre, vagy inkább szerencsétlenségökre, sem az apa, sem a mama nem volt közel, s nem hallotta ezt a beszédet, mert különben mindjárt következett volna egy kis kellemetlen mulatság.

Csakhogy akkor aztán alkalmasint nem következett volna később még kellemetlenebb.

Igy azonban mindegyikök a maga esze után indult. Miklós kiment a mezőre pajtásaihoz és lapdázás helyett hamar találtak egyéb játékot; Kálmán pedig nagy kedvvel csinálgatta, faragta, ragasztgatta a nagy sárkányt, közben daczosan mondogatván:

— No persze ... majd én mindig oda kölcsönözgetem a játékszereimet ... Vigyázzon a magáéra ... Tudom, ha a sárkány készen lesz, ezt is fogja kérni, de most már csak azért sem adom. Azt hinné, hogy megijedtem tőle ... majd meglátja, csak azért sem.

Már esteledett, mikor Miklós haza került a játékból. Ekkor Kálmán nem ült többé a tornáczon; elkészítette a sárkányt és el is rejtette. Miklós hiába nézegetett körül.

— Eldugta, de majd rátalálok. Meglássuk, ki bánja meg. Azt mondta, hogy ha bántani merem, visszafizet. Bizonyosan azt hiszi, hogy ettől megijedek ... csak azért se! Megmutatom neki, hogy megkeserüli, a miért ide nem adta a lapdát.

Miklós nem szólt semmit, csak firkészetgetett, kutatott s másnap reggel, mialatt Kálmán a leczkékét tanulta, rá is talált egy zugban a sárkányra.

Mikor Kálmán elvégezte leczkékét és kiment az udvarra, roppant vig ugrándozásban és játékban találta Snuczit, a fiatal virgoncz kutyácskáját. Szájában hurezolt, tépdesett valamit s a mint Kál-

mán jobban oda nézett, rémulten kiáltott fel:

— Az én sárkányom! Az én sárkányom!

Az bizony nem volt többé sárkány, mert darabokra volt szakgatva és Snuczit éppen a sárkány hosszú farkának a bojtjával szaladozott körül az udvaron. Kálmán kétségbeesetten szaladt utána, de mihamar meggyőződött, hogy már késő; az egész udvar tele volt apróra tépett papirosdarabokkal, a sárkánynak csak váza maradt meg, az is eltörve hevert a kocsiszin mellett.

— Ezt Miklós tette! Igen, Miklós tette! Ez csufság, gonoszság!

— Mit tettem én? kérdé Miklós, ki éppen akkor jelent meg az ajtóban és kárörvendve nézett Kálmánra. — Mit pityeregysz?

— Oh, hiába szenteskedel, te tettet tönkre a sárkányomat, te dobtad oda Snuczinak, ráuszítottad, mert tudod, hogy szeret mindent tépni és harapni. De várj, ezt már csakugyan megmondom apának!

— Bátran mondhatod. Épen most jövök a szobából apácskától. Mit tudom én, mi történt idekint?

— Igazán? Hát a sárkány talán magától röpült ki a szobából?

— Az bizony meglehet, a milyen tüzes sárkány, gunyolódott Miklós. Különböztetnem azt nem is tagadom, hogy én hoztam ki; játszani akartam vele, de aztán bementem tanulni. Hát csak menj be árulkodni, majd kap szegény Snuczit verést. Hahaha!

Miklós már nevetésével is elárulta, hogy mégis csak nagyobb része van a dolog-

ban, de olyan ravaszul rendezte, hogy az apa ne büntethesse. Kálmán látta ezt, le is mondott tehát, hogy apához menjen panaszra. De azért jól tudta, hányadán van.

— Jól van, hát tönkretetted a sárkányomat, most nevetsz rajta. Csak neved, de majd lesz rá gondom, hogy elmuljék a kedved a nevetéstől. Megállj csak!

— Oh, nem is szaladok, nem félek én téled. Birkózzunk, ha tetszik.

Miklós mindjárt kész volt a birkózásra, mert tudta, hogy erősebb. De Kálmán ép ezért nem állt rá, hanem megfordult és elment.

Két vagy három nap mult s az egész dolog már mintha el lett volna felejtve. Miklós legalább elfelejtette. Hanem a mint egyszer délután bement a szobájába és odapillantott dolgozó-asztalára, majd holtra ijedt: a szép rajz, melyen hetek óta dolgozott s melylyel az iskolában jutalmat akart nyerni, le volt öntve tintával, még pedig teljesen, úgy hogy végkép tönkre ment.

— Ki tette ezt? Ki lehetett ez a gonosztevő!

Hirtelen eszébe jutott valami, kirohant és Kálmánhoz szaladt.

— Te tetted tönkre a rajzomat, ugy-é? Ez gonoszság, ezt soha sem fogom megbocsátani. Ilyen rosznak mégsem hittelek.

— Mi a baj? kérdé Kálmán egykedvűen. Mi közöm a rajzodhoz?

— Oh, hiába tagadod... te öntötled le tintával. Ni, most is tintás a kezed.

— Az meglehet, de az semmit sem bizonyít. A tintatartó feldőlhetett, egy

kis szerencsétlenség történhetett, de én arról nem tehetek, épen úgy, mint te nem tehetél róla, hogy az én sárkányom tönkrement.

— Az csak játék volt, de én a rajzon három hétig dolgoztam. De már ezt nem viszed el szárazon.

Neki készült, hogy amugy igazában megöklözi Kálmánt, de a lármára előjött az apa és kérdezte, mi a baj.

Most már hiába volt a tagadás, kiült a sárkány históriája is, a rajz leöntése is. Miklós is, Kálmán is kénytelen volt megvallani, hogy szándékosan okoztak kárt és bosszúságot egymásnak, az egész dolog pedig onnan eredt, hogy Kálmán nem adta kölcsön a lapdáját. Mindegyikök a másikat okolta és szerette volna magát megsértettnek feltüntetni.

Az apa nagyon komoly lett és végre így szólt:

— Nagyon megszorított, a mit most megtudtam. Tehát haszontalan csekélység miatt, csupa daczoskodásból, bosszúvágyból odáig mentetek, hogy egymásnak komoly szomorúságot okoztatok. Mily csuf dolog, a mit egymással tettetek, nem fogom magyarázni; azt akarom, hogy magatok lássátok be. És hogy időtök és módotok legyen a gondolkozásra, mától fogva csak az iskolába mentek és vissza, különben nem szabad a házból kilépnetek, sem egymással érintkeznetek. Különkülön szobátok lesz s ha egymással nem tudtatok testvérileg elférni, próbáljátok meg az egyedüllétet.

Miklós a ház végén kapott szobát, Kálmán a másik végén s az apa szigoruan ügyelt, hogy parancsát meg is tartsák.

Az első napon Miklós is, Kálmán is csak úgy félig busultak.

— Ha én kikaptam, legalább ő is kikapott! gondolta mindegyikök daczosan.

Már másnap kevésbé találták kellemesnek a szoba-áristomot. Ha pöröltek is egymással, de mindig ki-kibékültek és újra játszottak együtt, most pedig nem is beszélhettek. Mindenféle terveik voltak, az most mind meghiusult.

— Mégis kár volt a lapdát oda nem adnom... gondolá Kálmán. Hiszen nem történt volna semmi károm... és nem haragudtunk volna egymásra.

Ilyenformát kezdett gondolni Miklós is.

— Kár volt azt a sárkányt összetepnem Snuczival... utoljára is Kálmánnak joga volt a lapdájához, az övé; ha nem akarta adni, nem kellett volna megharagudnom és boszut állanom. Ő aztán csak visszatorolta, a mit én tettem. Nem is lapdáztam, a Kálmán sárkányának is vége, az én szép rajzom is oda van s most itt unatkozhatom ki tudja meddig. Igazán rosz és együgyű voltam.

Harmadnap már alig bírták ezt a kellemetlen állapotot, csak azt nem tudták, mikép menekülhetnének. Az apa egy szóval sem említette, hogy meddig fog ez tartani. Kálmán már egészen elbusult.

— Mégis én vagyok oka mindennek... s most én is szenvedek. Miklós is. És Miklósnak igaz, nagy kárt okoztam; azt a rajzot többé el nem készítheti időre, nem kap jutalmat, pedig ennek szüleink is örültek volna.

Ilykép elbuslakodtak sokat a ház két végében, de a harmadik nap este Kálmán

hirtelen elszánta magát, bement atyja szobájába és így szólt:

— Kedves apácska, kérlek, engedj Miklóshoz mennem... bocsánatot akarok tőle kérni, hogy olyan rosz testvér voltam.

— Azt megteheted. Majd ide hívom.

Amint Miklós belépett, a két testvér egymáshoz sietett s mindegyik szégyenkezve bocsánatot kezdett kérni a másiktól.

— Oh, hiszen te nem voltál hibás, hanem én, szólt Kálmán.

— Dehogy, én kezdtem, én voltam a hibás.

Az apa komoly hangon szólt közbe:

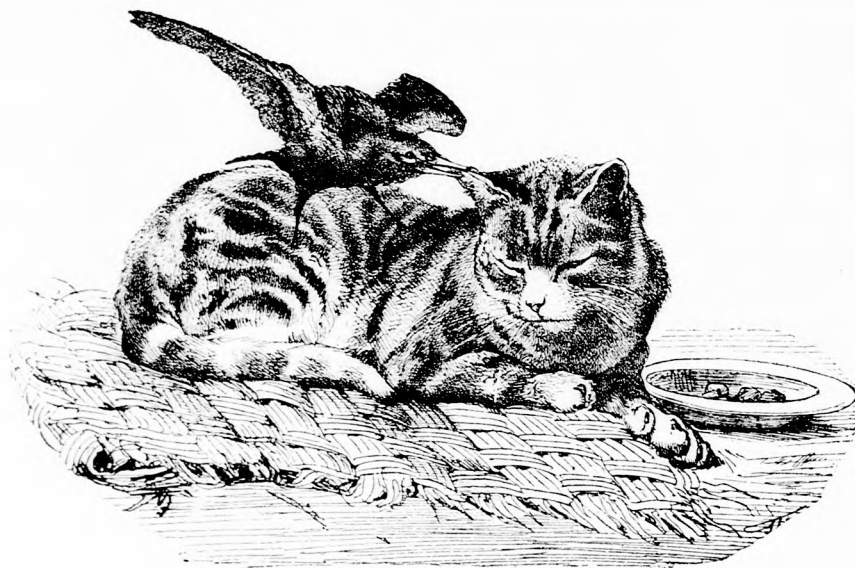
— No's, e fölött nem szükség versenygnetek, mert mindketten egyformán vagytok hibások. De ha beláttátok és megbántátok, akkor elengedem a büntetést addig, amig látom, hogy testvéri szeretetben, jó egyetértésben éltek. Ha a régié lesztek, megint a ház két végébe kerültek.

De nem kerültek többé oda. Megpróbálták, hogy egymásnak kedvére cselekedjenek és azt tapasztalták, hogy ez sokkal kellemesebb, mint mikor egymással huzakodtak. Mert most mindegyiköknek az öröme egyuttal örömet szerzett a másinak is és harag és duzzogás helyett ki nem fogytak a jó kedvből. Mikor pedig a régi czivakodásra visszaemlékeztek, Kálmán így szólt:

— Milyen oktalanok voltunk, mennyi keserű órát szereztünk magunknak és másnak, mikor pedig szeretettel oly boldogan lehet élni!

A cicza és a szarka

vagy
a megbüntetett szerénytelenség.

A MI öreg czirmosunk
Gyékényen ül, szundikál.
Szarka urfi fent az ágon,
Nagy recsegeve muzsikál.

Szándéka, hogy a ciczát
Almából fölébressze,
Hogy elmaradt vacsoráját
Tőle számon kérhesse.

Mert a tálban — csunyaság! —
Nem mondhatni, hogy maradt
Csak egy valamire való
Tisztességes kis falat.

A cicza csak szundikál,
A cseregést nem érti meg —
Egyszerre csak szarka urfi
Cziczánk fülét tépi meg.

»Cseregem-bergem czirmos ur,
A vacsorám hová lett?
Krumpli hajjal, csirke csonttal
Hogy tömjem a begyemet!«

Csirmos cicza fölpislant —
Valj ki húzza a fülét?
Fölkel és nagy ásítózva
Négy lábát terpeszti szét.

Aztán egyet ráz magán,
Kiereszti a farkát,
S éles karmait behuzva...
Csörön üti a szarkát.

»Te haszontalan madár,
Követelni nincs jogod —
Hogy a mit kapsz, alamizna! —
Most már érteni fogod.«

A VÉN PIKTOR BOSZUJA

vagy

Vad Laczi és Rontó Pali újabb pajkos csinye.

— Mulatságosan szomorú história 20 képen. —

(Vége.)

Mi lehetett a vén piktor boszúterve? Én bizony nem tudám kitalálni és azt hiszem, ti is hiába törnétek a fejeteket. Mert furcsa volt az, amit tett. Nem szaladt ő se jobbra se balra, hanem megállt az ajtó előtt, szétnézett, aztán letette a két festékes ibriket a földre.

— Nem látom a két gonosz csontot, de fogadni mernék, hogy itt vannak valahol közel, leskelődnek utánam, dörmögte ravaszul a vén piktor. Bizonyosan látnak és tervem sikerülni fog.

Abban nem is csalódott, hogy Vad Laczi és Rontó Pali közel vannak. Nyomában jártak ők mindig s utcahosszat végig nevetve, csufolódva mutogatták az embereknek a vén piktor bácsi bemázolt kabátját, nagy gyönyörűségök telt benne, mikor az emberek akaratlanul is nevettek.

De aztán a sarkon, a piktor bácsi háza mellett, megálltak és leskelődtek.

— Várjunk itt egy kicsit, szólt Vad Laczi. Valjon kijön-e még ma?

— Jó lesz biz'a, várjunk, felelt Rontó Pali. Más kabátot a világért sem öltene, ha pedig erről nem tudja letisztítani a kormot, majd lesz megint mulatságunk, ha kilép az utcára.

Vártak tehát, sokáig vártak, mert ezalatt odabent a vén piktor a kabátot tisztogatta, aztán meg gondolkozott, miképp torolja meg a vásott ficzkók csinyét. Végre azonban nyikorgott az ajtó, látták, hogy előjött a vén piktor.

— Nézd, csakugyan kijött.

— Az ám. És milyen tisztára kefélte a kabátját!

— No, így már vége a mulatságnak. De nézd csak, valamit tart a kezeiben.

— Igen... valami bögréket. Ugyan mi lehet az, hová viszi.

— Magam is szeretném tudni. Leszük meg csak!

Nem sokáig kellett leskelődniök. Az öreg piktor bácsi nem ment sehova, ha-

nem az ajtó elé tette a két bögrét, aztán megfordult és elégedett arccal tért vissza a házba, mint a ki jól végezte a dolgát. Még

azt is hallani lehetett, hogy kulccsal csukta be az ajtót.

— Már nem jön ki többet, bizonyosan lefekszik és alszik.

— Bizonyosan. De hát minek tette oda azokat az bögréket?

— Talán valami étel van bennök... tudod, szoktak szegény embereknek holmi maradék ételt adni.

— Csakugyan az lesz. Bizonyosan vannak ilyen házi szegényei és hogy ne zavarják föl álmából, kitette porciójokat az ajtó elé.

— Beh pompásan meg lehetne ezzel megint tréfálni!

— Épen arra gondoltam én is. Ha elesennők a bögréket!

— Próbáljuk meg! Nem lephet meg, mert hallani fogjuk, mikor kulccsal nyitja az ajtót.

— Az igaz. Bátran odamehetünk.

Meg is indultak és előre nagyot nevettek az új pajkosságon, előre orrot mutogattak a vén piktornak, hogy megint

kifognak rajta. A mint az ajtóhoz közeltek, elcsöndesültek.

— Vigyázzunk, nehogy észre vegye, hogy itt vagyunk. Még talán nem alszik.

— Menjünk lábujjhegyen. Nem igen gyanítja ő, hogy itt vagyunk; azt hiszi, hogy félünk tőle, nem merünk ide jönni.

— Persze hogy azt hiszi. Különben nem tette volna ki a két bögrét.

Igy sugdosva eljutottak az ajtó elé és megállván, néhány pillanatig szökésre készen leskelődtek, nézelődtek, nem hal-

latszik-e valami zaj belülről. Nem hallatszott semmi, a házban teljes csönd uralkodott.

— Már bizonyos, hogy alszik, szólta Vad Laczi. Most nézzük szaporán, mi van a bögrékben.

Odafordultak és ugyancsak meg voltak lepve. A mi a bögrében volt, épenséggel nem látszott ételfélének.

— Ugyan mi lehet? szólta Vad Laczi. Egészen olyan, mint a festék.

— Az ám, ez a másik is. Nézzük csak jobban.

Lehajoltak, megfogták az esetet és kavarni kezdték a festéket.

— Ez bizony festék, semmi más.

— De még ez sem egyéb.

— Annál jobb. Ellopjuk a festéket. Bizonyosan melegíteni akarta a napon.

— Majd fog boszankodni, ha nem találja. Ő helyette majd mi pingálunk. Mindjárt bemázoljuk az ajtaját.

— Az nagyon mulatságos lesz. Majd én mázoló az ajtót, te meg pingálj figurákat a falra.

— Nem, én is az ajtót mázoló.

— No persze! Mondtam már, hogy az ajtó az enyém.

— De bizony az enyém.

— Azt szeretném én látni! Ha én is akarom, hát én is pingálok.

— Ne bolondozz, mert mindjárt téged mázóllak be!

És Vad Laczi a mint mondta, tette is: a fehér festékekkel nagy foltot mázolt Rontó Pali barna zekéjére.

Rontó Pali ijedten nézte a foltot, mert tudta, hogy ezért otthon büntetést kap, az apa nem érti a tréfát ruharontás dolgában. Nagy haragra foryant tehát és mérgesen kiáltá:

— No megállj! Ezt mindjárt megkeserülöd!

Gyorsan kapta az esetet és hatalmas sötét foltot mázolt a Vad Laczi fehér kabátjára. Erre meg Vad Laczit fogta el a pulykaméreg.

— Miesoda? te mersz velem kikötni? Festék kell? No hát nesze!

És még nagyobb új foltot mázolt pajtására. De ez sem volt rest és a maga bögréjéből ugyancsak visszaadta a kölcsönt. Mindinkább neki tüzesedtek és ki

hol érte, ott mázolta a másikat. Arról is megfélekedtek, hogy csöndesen legyenek,

mérgesen szidták egymást, dühösködtek mint valami mérges pulyka-kakasok és mindegyik csak azon iparkodott, hogy mentől jobban tönkre tegye a másikat. Végre elfogyott a festék, a tusában egymás orrába, szájába is tömtek az olajos, büzös festékből, a mi nem volt épen kellemes csemege. Prüszkölve dobták el a bögréket s ekkor végig néztek magukon. Ugyanesak gyönyörű figurák lettek!

— Jaj Istenem, hogy menjek én most haza!

— Hát én! Verést fogok kapni! És ezt csak miattad.

— Persze! Én kapok verést miattad! Hát kellett az, hogy így csuffá tégy?

— Hát te nem tettél engem csuffá? Megállj, ezért megfizetek!

— Én is neked!

E pillanatban hirtelen fölnyilt az ajtó és a ravasz vén piktör lépett ki.

— Ugy, ugy fiacskáim, csuffá tettétek egymást. Erre számítottam, hogy összevesztetek a festéken s megfizettek egymásnak helyettem is, hehehe! Csak ezt akartam. Most pedig takarodjatok haza és máskor

gondoljatok arra, milyen mulatságos az, ha valakit bemázolnak.

Vad Laczi és Rontó Pali hanyatt-homlok futottak, de akárhogy futottak, az utcákon végig hallották, a mint az emberek nevetik őket. Kénytelenek voltak haza menekülni, otthon pedig volt aztán drága multság. Sokáig megemlegették.

Igy esett meg, hogy valahányszor azóta a vén piktört látják, nem ők nevetnek, hanem a ravasz vén piktör nevet. El is kerülik azóta messzire.

TERUSKA.

(Képpel a czimlapon.)

NEVETEK, nevetek,
Mért is ne nevetnék?
Hiszen most egyebet
Én nem is tehetnék.

Mi van ma? — kérditek,
Milyen nap is van ma?
Hát már mi volna más,
Mint a nevem napja.

Ugy ám, nevem napja —
S nevetek reátok:
Lássam no, hol van a
Sok pompás ajándok?

AMERIKA ELSŐ FÖLFEDEZŐI.

— Földrajzi és történelmi csevegés. —

HA én most azt kérdezném, tudjátok-e, hogy Amerikát ki fedezte föl, bizonyosan nagyon sokan közületek azt felelnék:

— Oh, azt mi már tudjuk, olvastuk, — Kolumbusz Kristóf fedezte föl Amerikát.

De ha én erre azt mondanám, hogy már Kolumbusz Kristóf előtt is sokan jártak Amerikában, már erről azt hiszem, csak kevesen tudnak közületek valamit. Ez pedig természetes is, mert ezt csak újabbkori tudós kutatások derítették ki. Nem Kolumbusz Kristóf volt az első európai ember, a ki Amerikában járt, de azért az ő érdeme, hogy a föld e részét ismerjük. Hanem érdekes azoknak a története is, a kik már ő előtte jártak s ezt akarom én most nektek elmondani.

Hogy jól megértsétek, a mit elmondok, szükséges, hogy térképet vegyetek elő és azon nézzétek meg az egyes helyeket, melyekről szólni fogok.

Körülbelül ezer esztendővel ezelőtt a mai Svéd- és Norvégországban, Dániában és közel fekvő szigeteken vakmerő vállalkozó szellemű nép lakott, a norman nép. Izmos, erős emberek voltak, de az ország, melyben éltek, nem volt épen nagyon áldott. Nagyon hosszú és nagyon kemény ott a tél, a föld keveset terem és a mint a nép elszaporodott, nem igen volt miből megélnie, éhség kezdett uralkodni. Nagy csapatok vándoroltak tehát ki az országból, hogy más országban telepedjenek le; az otthon maradottak pedig megpróbálták a tengeri halászatot,

hogy ebből éljenek. Építettek bárkákat, kisebb hajókat és lassanként hozzá szoktak a tengeri hajózáshoz, egyszerű halászból bátor tengerészek lettek és elhajóztak messze idegen országok partjaira is. Az iránytűt nem ismerték, nem volt nekik semmi olyan tudományuk, mint a mai képzett tengerészeknek s ha vihar érte őket a tengeren, bizony elsodorta olyan helyekre is, a hová épenséggel nem akartak menni. Hajóik is gyarlók és kicsinyek voltak, alig husz-harmincz ember fért egy-egyre, csak egy darab vitorlájuk volt s legfeljebb egy nagy ponyvát feszítettek ki a nap vagy eső ellen. Az egész csak afféle nagy csónak volt.

De ezeken a lélekvesztő hajókon a normanok lassanként bátran neki indultak a nagy tengernek, daczoltak minden veszedelemmel s edzett, vakmerő hajósok lettek, kik életök nagy részét a tengeren töltötték. Csakhamar nem érték be a halászáttal, hanem kalandokra is indultak. Egész csapat hajó neki indult s váratlanul megjelent valamely távoli ország partjain. Itt a vakmerő hajósok partra szálltak s a meglepett lakosokat kifosztották, azután kincsekkel megrakodva tértek haza. A tengeren megtámadták és kifosztották a kereskedők hajóit és végre az lett a rendes foglalkozásuk, hogy rablóhadjáratokat végeztek. Az ország legjelesebb vitézei voltak a vezérek s egy-egy ilyen vezér néha két sőt háromszáz hajó népét vezette; de volt olyan is, hogy hétszáz hajó követte. Ha valamelyik vezér diadalmas hadjáratot végzett, minden oldalról siettek hozzá a harczra és prédára vágyó férfiak, mindenki nagy dicső-

ségnek tartotta, ha a híres vezér hadában szolgálhatott. A hol a norman hajós sereg megjelent, ott rettegés és pusztulás következett; falvakat, városokat, kolostorokat kiraboltak, porrá égettek s nem volt hadsereg, melyet szét ne vertek volna. Mindig messzebb és messzebb kalandoztak el hideg északi honukból, Franciaországba, Spanyolországba s végre a Középtengerre is eljutottak s Olaszországot támadták meg. Rómát akarták kirabolni, mert hallották hírét, hogy ott nagy kincsek vannak; de a földrajzi ismereteik nagyon gyarlók voltak és nem tudták, hogy Róma voltaképen hol van s Genua táján szálltak partra; később elfoglalták Szicília szigetét is, egy másik csapat meg Franciaország északi részét, melynek ma is Normandia a neve.

A vakmerő, kalandos normanok egy csapata, Naddod vezérlete alatt, Norvégországból egyszer utra kelt észak felé. A már akkor ismert Farői szigetekre akartak eljutni, de nagy vihar érte őket utól és sodorta hajóikat ismeretlen tengerekre. Mikor a vihar lecsöndesedett, egy nagy sziget közelében voltak, melyet addig nem ismertek. Ez pedig Izland szigete volt. Partra szálltak és ott megtelepedtek. Egyes hajókon visszatértek régi hazájokba és hirt vittek a szigetről, hová aztán mind többen költöztek. És ez volt kezdete Amerika első fölfedezésének.

Egy Gunnbjörn nevű hajós körülbelül kilencszáz esztendővel ezelőtt Izlandba akart menni, de a vihar messze elsodorta nyugat felé. Itt több apró szigetet talált, ezeken tul pedig nagy szárazföldet. Ő maga nem szállt partra, hanem

visszatérvén Izlandba, elbeszélte, mit látott. Ekkor egy Eirek nevű férfi, kinek nagy gonosztett miatt nem volt maradása Izland szigetén, elhatározta, hogy arra az ismeretlen földre költözik. Hajót szerzett, néhány társat gyűjtött és elhajóztak az ismeretlen új országba, mely nem volt más, mint a mai Grönland. Két telet töltöttek ott, aztán Eirek visszahajózott Izlandba és nagy dicsekedéssel beszélt az új országról, melyet elfoglalt; csábította az embereket, jöjjenek vele oda és csakugyan akadtak is számosan, a kik hallgattak rá, úgy hogy nem sokára tizennégy hajóval indultak el Grönlandba és itt a kivándorlók meg is telepedtek.

Ha a térképet megnézik, látni fogjátok, hogy a vihar által elsodort hajósok a véletlent fölhasználva, mikép jutottak mind közelebb Amerikához. Miként azelőtt Izlandról és Grönlandról nem volt sejtelmök, épen úgy nem tudtak semmit Amerikáról sem és megint véletlen által jutottak el oda.

A kivándorlók közt, kik Eirekkel Grönlandba mentek, volt egy Herjulf nevű is, a kinek Bjarni nevű fia volt. Bjarni ügyes, merész hajós volt, szeretett messze országokba járni és kereskedést üzni. Gazdag ember is lett belőle. Néha két évig is távol volt, de aztán mindig visszatért Izland szigetére atyjához. Épen mikor egyszer ismét sokáig távol volt, akkor történt, hogy atyja Eirekkel elvándorolt Grönlandba s Bjarni, a mint haza érkezett, hallotta, hogy atyja nincs többé Izlandban. Rögtön hajóra ült ismét és eltökélte, hogy ő is oda költözik Grönlandba. Sem ő, sem hajóslegényei nem

tudták ugyan, merre van az igazán, csak annyit tudtak, hogy Nyugat felé kell evezniök; de hát vakmerő normanok voltak, neki indultak. Több napig eveztek s

nem láttak egyebet a végtelen tengernél. Egyszer aztán roppant vihar keletkezett s tartott napokig, sodorva a hajót ismeretlen vizeken. Mikor az ég újra kiderült,

AZ IDEGEN. (Lásd a 256. lapon.)

Bjarni és társai nem tudták, hol vannak. Hetekig bolyongtak a tengeren és ekkor fölfedezték Amerika partjait. De itt nem

találták kivándorolt rokonaikat, megfordultak tehát és bolyongtak tovább. Nagy sokára mégis rátaláltak Grönlandra és

Bjarni elbeszélte atyjának meg a többieknek, hogy még tovább Nyugatra is van szárazföld, melyet eddig nem ismertek.

Hallotta ezt Leif is, Eirek legnagyobb fia és mindjárt kedve kerekedett, hogy ezt az ismeretlen földet meglátogassa. Megvette Bjarnitól a hajót, fogadott elegendő számú bátor legényt és utnak indult. Hosszas hajózás után szerencsésen el is jutottak az ismeretlen szárazföldre, mely nem volt más, mint a mai Amerika. Ott szálltak partra, hol egy nagy folyó szakad a tengerbe, ez a folyó pedig a mai Taunton. A folyó közelében erős, nagy házat építettek, mert eltökélték, hogy a telet is ott fogják tölteni. Nagy volt a csodálkozásuk és örömük, mikor azt tapasztalták, hogy tél ott alig van, a fű egész éven át zöldül, házi állataik tehát folyvást legelészhetnek. Azt is észrevették, hogy a téli nap itt hosszabb, mint Grönlandban.

Mihelyt a házépitéssel elkészültek, Leif így szólt embereihez:

— Most már két csapatra kell oszlanunk. Az egyik csapat itthon lesz, a másik pedig szerte fog járni, hogy a vidéket kikutassa. De soha nem szabad tovább menni, mint annyira, hogy estére a csapat megint itthon legyen.

Ezt mindnyájan helyesnek találták és a két csapat felváltva járt és pihent. Leif maga is egyik nap kint járt, másik nap otthon rendezgette a dolgokat. Volt pedig köztök egy Tirker nevű, ki Európában sok országot bejárt és mindenféle mesterségekben nagyon ügyes és járatos. Egy napon Tirker oda volt a kutató csapattal, de este nem tért velök vissza, a mi

Leifnek nagy aggodalmat okozott, mert nagyon szerette a világlátott, tapasztalt öreget. Tizenkét emberrel rögtön neki indult tehát, hogy fölkeresse Tirker, de nem mentek messzire, mikor ez már szembe jött, még pedig nagyon vigan és örvendezve. Mikor kérdezték, mért távozott el a többiektől, így felelt:

— Nem mentem én tőlök messzire, csak épen egy kis darabon mentem előre. Nem is bántam meg. Mert nagy fölfedezést tettem: szőlőt találtam.

— Szőlőt? De igazán? Valóságos szőlőt? kérdék csodálkozva.

— Azt hát. Hiszen éltem én sokáig olyan vidéken, a hol szőlő terem, eléggé ismerem. Itt pedig vadon terem a szőlő.

És valóban New-Yorktól egészen New-Foundlandig máig is sok vadszőlőt találhatni.

Leif másnap mindjárt parancsot adott embereinek, hogy szőlőt gyűjtsenek, melyet majd haza visznek Grönlandba. Gyűjtöttek is annyit, hogy a kisebbik hajó egészen megtelt. E ritka csemegével aztán az 1001-dik év tavaszán visszaevettek régi lakóhelyökre, Grönlandba, hol nagy örömmel és csodálkozással fogadták őket.

Mikor Leif és társai elbeszéltek, mit láttak az ujon fölfedezett földön, mindenki nagy kedvet kapott, hogy az új földet meglátogassa. Legelőször is Leif öcsse, Thorwald kelt utra harmincz bátor legénnyel. Minden baj nélkül jutottak át a tengeren s megtalálták a házat, melyet Leif és társai építettek. Ott töltötték a telet, a következő esztendőben pedig vizen is, szárazföldön is meszsire elkalandoztak, hogy az új földet kikutassák. Két

esztendeig jártak-keltek minden irányban s néha-néha találkoztak benszülött emberekkel is, kiket megfutamítottak. Egy éjjel azonban, mikor Thorwald a tenger közelében a parton aludt, nagy sereg benszülött támadta meg őket, siettek a hajóra, a benszülöttek utánok röpiték nyilaikat és Thorwald megsebesült, még pedig halálosan. Mikor érezte, hogy vége közeledik, meghagyta embereinek, hol temessék el, aztán tanácsolta nekik, hogy térjenek vissza Grönlandba. Ezt a csapat meg is tette.

Épen az idő tájban Norvégországból egy gazdag ember került Grönlandba. Thorfinn Karlsefin volt a neve s a Leif házában volt vendégül. Természetesen ő is hallotta hírét az új földnek és elhatározta, hogy oda költözik. Hajókat vásárolt, embereket toborzott és mindenféle házi állatot is vive magával, 1007-ben utra kelt és szerencsésen eljutott az új országba, a Leif által épített házhoz. Több házat is építettek, vadásztak, halásztak, szőlőt gyűjtöttek és legeltették marháikat. Hanem Karlsefin csakhamar látta, hogy kis csapatával nincs egészen bátorságban.

Egy nyári napon hirtelen nagy sereg benszülött jött elő a közeli erdőből. Épen ott legelt a csorda s a bika, mikor az idegeneket meglátta, rettentően bömbölni kezdett. Erre a benszülöttek megijedtek és nyakrafőre futottak, egyenesen a Karlsefin háza felé. Karlsefin idején észrevette és erővel visszatartotta őket, nehogy a házba benyomuljanak. Nem értették egymás nyelvét, de a benszülöttek mindenféle állatbőröket kínálgattak, melyeket magukkal hoztak volt; cserébe fegyvere-

ket kértek. Karlsefin azonban megtiltotta embereinek, hogy fegyvert adjanak az idegeneknek. Ezután többször is jelentek meg benszülöttek s mindenkép fegyverhez akartak jutni, sőt egyikök erővel akart fegyvert elvenni, de megölték. Ekkor aztán Karlsefin így szólt:

— Most már vigyáznunk kell. Azt hiszem, legközelebb már meg fognak támadni, háborura kell készülnünk.

A házakat erős palánkkal erősítette meg, öröket járatott szerte és kitünt, hogy óvatossága nem volt fölösleges, mert 1009-ben megint nagy csapat benszülött jelent meg és most már egyenesen meg is támadta Karlsefint és társait. De ezek vitézül védtek magukat és mihamar megszalasztották az ellenséget, melynek igen gyarló fegyverei voltak, mert az ottani amerikai benszülöttek akkor a vasat még nem ismerték.

E támadások miatt Karlsefinnek elmúlt a kedve az ottani élettől. Egy telet még ott töltött, de mihelyt kitavaszodott, hajóra szállt minden emberével együtt és visszatért Grönlandba.

Itt azonban újra akadtak mások, kiknek kedvök támadt ellátogatni az új földre. A következő esztendőben ismét utra kelt egy csapat, de ez szomoruan tért vissza. Ők is csak olyan szépnek találták az új országot, mint a többiek; de gonosz viszálykodás tört ki közöttük, megölték két fővezetőjüket és kegyetlenül összeveszve tértek régi lakóhelyökre vissza.

Ugy látszik, ez a szomorú eset elkedvetlenítette a grönlandi normanokat és ezután sokáig nem vállalkoztak többé ki.

rándulásra a tengertuli új földre. Száz esztendővel később már alig tudtak valamit arról a távoli országról, csak úgy mesekép beszéltek, hogy régente ősapáik ott jártak. Feledésbe is merült az egész, ha Karlsefin, kiről beszéltem, meg nem írta volna a maga utazásának történetét és azokét is, a kik előtte s az ő életében ott jártak. Az ő leírását olvasta száz esztendő múlva Eirek, egy előkelő izlandi férfi, ki Grönlandban járt; el is indult hajójával az ismeretlen földre, de nem jutott oda. Ismét több száz esztendő múltjával, 1285-ben, Adalbrand és Thorwald izlandi testvérek hajóztak Grönlandtól nyugatra és azzal tértek vissza, hogy új országot fedeztek föl. De már ekkor senki sem tudta, hogy ez ugyanaz a föld, a melyen hajdan Eirek, Leif és Karlsefin jártak.

Hogy később volt-e még Grönlandból valaki Amerikában, arról nem maradt semmi tudósítás. Mert ekkor az itthon, Európában élő normanok közt nagy viszályok, háborúk támadtak, lassanként egészen megfeledkeztek azokról a rokonaikról, kik messze Izland szigetén és Grönlandban laktak, hajók nem mentek többé oda és háromszáz esztendőn át nemcsak semmit sem tudtak a grönlandiakról, hanem az is egészen feledékenységre merült, hogy Grönland létezik. Mikor aztán több száz esztendő múlva európai emberek újra meglátogatták Grönlandot, a hajdani lakosoknak semmi nyomát sem találták többé, azok teljesen kihaltak. Hogy és miképp történt ez, nem tudhatni.

Európa többi országaiban semmit sem tudtak a vakmerő normanok e kalan-

dos hajózásairól és mikor Kolumbusz Kristóf megindult, hogy a tengerentuli földet fölkeresse, nem sejtette, hogy ő előtte több száz esztendővel már jártak ott európai hajósok. Amerika fölfedezésének érdeme tehát mégis egészen a Kolumbuszé.

Csak az újabb időkben derítették ki tudós kutatók, hogy azok a leírások, elbeszélések, melyek a hajdani normanok nyugati hajózásairól fenmaradtak, Amerikáról szólnak, tehát a normanok voltak Amerika első fölfedezői; csak hogy persze az ő fölfedezésöknek aztán nem volt semmi haszna, mert feledésbe merült. És hogy csakugyan ott jártak Amerikában, annak nyomait láthatni ma is, mert több helyen sziklákba bevészték neveiket, jelvényeiket s ezeket a tudósok most fejtették meg.

A Z I D E G E N.

(Képpel a 253. lapon.)

V AU ... *kaiff!* ...
 Hau-vau ... *nyaff!* ...
Csiba innen, mert kimarlak!
Már ugyan csak
Szemtelenség,
A milyent még
Se ember, se kutya látott;
Hogy amaz a kis hitvány ott,
Csak úgy sétál balra-jobbra,
Míntha ide való volna!
Rá csahintok, vissza csahint;
Ép a szerint
Jön és mén
Miként én.
Isten tudja
Ki e neveletlen kutya?
Hanem egy, az fura nagyon:
Ha a hitványt békén hagyom,
Ő se bolygat engemet.
Ki lehet?